

N:o 55.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 5 juli 1887.
 — — — — Andra Kammaren den 5 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående vissa åtgärder i afseende å förvaltningen af kronans domäner.

(Statsutskottets utlåtande n:o 33.)

Till Konungen.

I en till Riksdagen aflåten proposition af den 15 april innevarande år har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att

dels medgifva, att arrendatorerne af kronans utarrenderade egendommar må å arrendeafgiften för sistförflutna arrendeår åtnjuta eftergift med tio procent, att afdragas å den del af arrendebeloppet, som ännu må vara obetald, eller, der arrendeafgiften blifvit till fullo gulden, uppbaras kontant, att afkortas å 1886 års arrendemedel; dock att från åtnjutande af denna eftergift undantagas innehafvarne af följande arrenden, nemligen:

arrenden, hvarom kontrakten afslutas efter 1884 års början;

arrenden af skog och fiske samt andra till jordbruksegendom icke hänförliga, särskildt utarrenderade lägenheter och förmåner, såsom fisken, qvarnar, sågar, hus och tomter m. m.;

arrenden af de för skogsväsendets räkning utarrenderade egendomarne;

arrenden bestämda i persedlar, att utgöras in natura eller lösas efter löpande årets markegång eller femårigt medelpris;

arrenden af Malmö och Kristianstads hospital förut tillhöriga hemman och lägenheter;

arrendena af Eldgarns kronoäng i Stockholms län samt af indragna pipareboställena $\frac{1}{6}$ mantal Brännårby i Södermanlands län, $\frac{1}{4}$ mantal Lilla Holgryte i Jönköpings län och $\frac{1}{4}$ mantal Gräsöna i Skaraborgs län; arrenden, hvilka redovisas till indelningshafvare på gammal stat; samt andra arrenden, hvilka icke ingå omedelbarligen till statsverket;

dels jemväl medgifva, att, med enahanda undantag, som omförmälts i föregående punkt, kronans nuvarande arrendatorer må ega att, der de så önska, uppsäga sina arrenden till upphörande den 14 mars 1889, med iakttagande härvid,

att uppsägningen skall göras skriftligen hos Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet inom två månader, efter det kungörelse i ännu af Eders Kongl. Maj:t utfärdats, och åtföljas af arrendelöftesmännens förklaring att de, oberoende af att arrendet sålunda kommer att afträda tidigare, än arrendeaftalet bestämmer, vidblifva sin borgen för fullgörande af de arrendatorn åliggande förbindelser,

samt att arrendator, hvilken begagnar den medgifna uppsägningsrätten, icke må vid den arrenderade egendomens utbudande på nytt arrende åtnjuta vare sig optionsrätt, äfven om sådan varit honom genom arrendekontraktet tillförsäkrad, eller den nu i 7:de punkten af gällande grunder för förvaltningen af kronans domäner stadgade rätt för arrendator, som väl brukat egendomen, att efter arrendets utbudande öfvertaga detsamma emot erläggande af högsta erbjudna arrendeafgift;

dels för sin del besluta, att de i 7:de och 8:de punkterna af Kongl. kungörelsen den 10 november 1882 meddelade bestämmelser rörande förvaltningen af kronans jordbruksdomäner skola utbytas mot följande stadganden:

7:o) Sedan arrendevilkoren blifvit af domänstyrelsen fastställda, skall, derest förre arrendatorn enligt äldre kontrakt är berättigad till optionsrätt eller innehaft arrendet så lång tid, att denna tillsammans med återstående delen af arrendetiden uppgår till tio år, och han egendomen väl brukat, hvilket tillhör domänstyrelsen att efter derom vid arrendeuppskattningen och af Kongl. Maj:ts befallningshafvande afgifna yttranden pröfva, arrendet, innan detsamma offentligen utbjudes, till det fastställda arrendevärdet hembjudas förre arrendatorn eller, i händelse han med döden afgått, hans enka och barn; börande i senare fallet, derest arrendatorn efterlemnats både enka och barn eller flera barn, dessa föreläggas att, om de vilja arrendet gemensamt bibehålla, till handhafvande för deras räkning af egendomens skötsel anmäla lämplig person.

Göres ej inom förelagd tid anmälan om arrendets öfvertagande

eller varder ej, då enligt föregående punkt sterbhusdelegare åligger att anställa viss person för egendomens skötsel, härtill inom sådan tid anmäld person, som af domänstyrelsen godkännes, anses optionsrätten förfallen, och varde, i sådant fall eller då optionsrätt ej eger rum, efter kungörelse, som skall innefatta egendomsbeskrifning, underrättelse om arrendevilkoren och det arrendevärde domänstyrelsen ansett egendomen böra betinga samt öfriga nödiga anvisningar, arrendet utbjudet å offentlig auktion, hvilken förrättas samtidigt hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet och å plats i orten, som af Kongl. Maj:ts befallningshafvande bestämmes, af kronofogden eller annan af Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordnad kronobetjent.

Före auktionen må jemväl skriftliga förseglade anbud ingifvas till Kongl. Maj:ts befallningshafvande, hvilka anbud, sedan det muntliga utropet blifvit med klubbslag afslutadt, öppnas och jemte de erhållna muntliga anbuden underställas domänstyrelsens pröfning; egande styrelsen till arrendator antaga den högstbjudande, som för sitt anbud stält godkänd säkerhet, der anmärkning emot hans fräjd icke förekommit och han icke förverkat arrenderätt till kronoegendom under sådana omständigheter, att styrelsen finner honom till arrendator olämplig. Är antagligt anbud, motsvarande minst det åsatta arrendevärdet, icke afgifvet, bör arrendet å ny auktion utbjudas.

På styrelsen ankomme derefter att, med iakttagande af ofvan stadgade vilkor i afseende å säkerheten samt arrendatorns person och fräjd, arrendet åt den vid senare auktionen högstbjudande upplåta eller, i händelse antagligt anbud dervid icke erhållits, om egendomens skötsel tills vidare efter omständigheterna förordna.

Ej må någon klaga deröfver, att hans anbud ej antagits.

8:o) Vid utarrendering i här ofvan stadgade ordning skall bland arrendevilkoren intagas det uttryckliga förbehåll, att, derest efter arrendetidens utgång egendomen i sin helhet eller till någon del ej vidare kommer att utarrenderas eller vederbörande embetsmyndighet skulle finna lämpligt att egendomen eller en del deraf under ett arrende med annan egendom upplåta, arrendatorn då icke eger att för den honom eljest tillkommande optionsrätt af kronan fordra eller erhålla någon ersättning.

dels och förklara, att, der Eders Kongl. Maj:t, efter framställning af domänstyrelsen, finner ersättning, hvartill nuvarande arrendator af kronan tillhörig egendom enligt de för hans arrende gällande föreskrifter kan finnas berättigad för verkställd öfverbyggnad, böra af kronan gäldas, härför erforderligt belopp må af tillgängliga medel förskjutas, att sedermera anmälas hos Riksdagen till ersättande.

Riksdagen, som icke underskattat de svårigheter, i hvilka de flesta af kronans arrendatorer måst råka genom det under senare åren inträffade prisfallet å jordbrukets produkter, och vid sådant förhållande funnit någon lindring böra arrendatorerna beredas, har ansett den af Eders Kongl. Maj:t i detta syfte föreslagna åtgärd vara den lämpligaste; och då det, på sätt här nedan kommer att anmälas, blifver nuvarande arrendatorer medgifvet att uppsäga arrendena, torde ytterligare anspråk å nedsättning i arrendeafgifterna endast undantagsvis böra för framtiden förekomma, då sådana anspråk väl icke med skäl torde kunna framställas af de arrendatorer, som icke begagnat sig af uppsägningsrätten.

Vidkommande de undantag från den ifrågasatta eftergiften, hvilka, enligt Eders Kongl. Maj:ts omförmälda förslag, böra göras i afseende å innehafvarne af vissa uppgifna arrenden, har Riksdagen icke haft annat att erinra än att, då möjligen den uppfattning skulle kunna göras sig gällande, att kontrakt om arrende bör anses vara »afslutadt» vid det tillfälle, då arrendet å auktion inropas, tydligen bör angifvas, att från eftergiften bör undantagas innehafvare af arrenden, för hvilka arrendekontrakten äro *upprättade* efter 1884 års början.

Riksdagen, som funnit det lämpligaste medlet till afhjelpande af det betryck, hvori en stor del af kronans arrendatorer befinna sig, vara, att dem medgifves rätt till arrendenas uppsägning, har, i likhet med hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit, ansett tidpunkten för de uppsagda arrendenas upphörande icke böra sättas tidigare än till den 14 mars 1889.

I afseende å den tid, inom hvilken arrendatorerne böra för att komma i åtnjutande af uppsägningsrätten i sådant syfte göra anmälan, har Riksdagen föreställt sig, att denna tid, som af Eders Kongl. Maj:t föreslagits till två månader efter det kungörelse i ämnet af Eders Kongl. Maj:t utfärdats, skäligen borde kunna bestämmas till lika lång tid, eller två månader, från det kungörelse blifvit i församlingens kyrka uppläst, i hvilket senare fall enahanda rådrum för öfvervägande af en dylik, vigtig åtgärd blefve beredt kronans samtliga arrendatorer, och således äfven dem, som äro bosatta å aflägset belägna orter, till hvilka underrättelse om den i ämnet utfärdade kungörelsen först efter någon tidsutdrägt kan anlända.

Enligt Eders Kongl. Maj:ts förslag skulle de arrenden, som af förenämnda anledning blefve lediga, utbjudas till förnyad utarrendering i den ordning, som i kongl. kungörelsen den 10 november 1882 föreskrifves. Ny värdering å den till utarrendering lediga egendomen skulle alltså föranstaltas och egendomen genom nytt arrende utarrenderas på 20 år.

Om ock med hänsyn till de vid uppsägningsrätten fästade vilkor skulle kunna antagas, att icke alltför många arrendatorer, utan endast de, hvilkas arrendevilkor äro mest betungande, komma att begagna sig af denna rätt, synes det dock nödigt att vara beredd på det fall, att, särskildt inom vissa län, en mängd kronoegendomar genom uppsägning kunna blifva lediga till utarrendering från den 14 mars 1889. I sådan händelse torde stora svårigheter möta för domändeförvaltningen att hinna enligt gällande föreskrifter anställa arrendevärderingar å samtliga dessa egendomar, likasom ock genom alla dessa egendoms samtidiga utbudande på förnyade arrenden arrendepriiset öfver höfvan komme att nedtryckas samt i allt fall den hittills rådande kontinuiteten i utarrenderingen af kronans egendomar rubbas; och skulle, genom de nya arrendenas samtidiga utlöpande i måhända stor mängd, samtliga dessa olägenheter återkomma efter de tjugu årens förlopp.

Med afseende härå har Riksdagen ansett lämpligast, att de genom den nu föreslagna uppsägningsrättens begagnande arrendelediga egendomar på förut gällande arrendevilkor utbudas på nytt arrende utan förnyad värdering och endast för den återstående arrendetiden, på sätt, enligt gällande grunder för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner, nu eger rum, då arrenderätt förverkats.

I sammanhang med ofvannämnda förslag till lindringar för kronans arrendatorer har Eders Kongl. Maj:t i förevarande proposition hemställt om återinförande af den genom kongl. kungörelsen den 24 maj 1875 borttagna så kallade optionsrätten, eller rättigheten för arrendator, som väl skött egendomen, att vid arrendeperiodens slut, utan auktion, öfvertaga egendomen på nytt arrende emot den afgift, denna efter uppskattning ansetts skäligen böra betinga.

Då optionsrätten otvifvelaktigt innebär en eggelse för arrendator att å den arrenderade egendomen nedlägga arbete och kostnader till beredande af en fortgående ökad afkomst af densamma samt följaktligen bör föranleda till en nitisk vård af egendomen och till dess deraf uppkommande förbättring, har Riksdagen, som ej heller förbisett vigten af att egendomarne i allmänhet så sällan som möjligt ombyta brukare, icke tvekat biträda Eders Kongl. Maj:ts förslag om optionsrättens återinförande, helst den noggrannhet, hvarmed arrendeuppskattningarne numera i allmänhet ske, torde innebära sådan trygghet för erhållande af ett tillförlitligt arrendevärde, att de skäl, hvilka år 1875 föranledde optionsrättens afskaffande, förlorat sin giltighet; och, på sätt Eders Kongl. Maj:t ansett, torde härvid någon återgång till åsättande af minimi- eller maximiarrenden icke böra ega rum, utan, i enlighet med 1882 års grunder för domändeförvaltningen, endast ett arrendevärde böra

bestämmas, och detta utgöra det belopp, hvartill arrende må genom option öfvertagas.

Deremot har Riksdagen icke funnit sig böra biträda Eders Kongl. Maj:ts förslag, att såsom vilkor för optionsrättens tillgodonjutande borde stadgas, att arrendatorn skulle hafva innehaft egendomen så lång tid som minst tio år. Förutom de fall, då, enligt hvad Riksdagen härnedan meddelar, den arrendator tillkommande optionsrätten syns Riksdagen böra öfvergå på vissa andra öfvertagare af arrendet än afliden arrendators enka och barn, torde omständigheter kunna förekomma, hvilka billigtvis böra föranleda optionsrätts medgifvande för arrendator, som under kortare tid innehaft arrendet, exempelvis då en åldrig arrendator med behörigt tillstånd öfverlåtitt arrende på en aflägsnare anförvandt eller annan person, som under någon tid för arrendators räkning brukat egendomen. Under alla förhållanden synes första vilkoret för optionsrättens åtnjutande vara, att egendomen blifvit väl skött; och torde den härvid förutsatta tiden för arrendets innehafvande ej böra utsträckas vidare, än som erfordras för att vederbörande må kunna bilda sig ett tillförlitligt omdöme om egendomens skötsel. På grund häraf har Riksdagen funnit såsom vilkor för optionsrättens åtnjutande böra bestämmas, att arrendatorn innehaft egendomen i minst fem år, återstående delen af arrendetiden inberäknad.

Såsom förut är sagdt, anser Riksdagen den arrendator tillkommande optionsrätten böra kunna öfverflyttas äfven till vissa andra personer än hans enka och barn. Riksdagen har nemligen ansett med billighet öfverensstämmande, att, om under de sista fem åren af arrendetiden arrendators sterbhusdelegare efter vederbörligt tillstånd öfvertagit arrendet eller om under samma tid arrendator med vederbörligt tillstånd öfverlåtitt arrenderätten på barn eller måg, den, som på sådant sätt blifvit innehafvare af arrenderätten, må för åtnjutande af optionsrätt räkna sig till godo den tid, hvarunder företräda ren varit i besittning af arrendet. Har vidare arrenderätt öfverlåtits på arrendators löftesmän eller öfvergått till i konkurs försatt arrendators konkursbo eller blifvit af konkursförvaltningen försäld, synes ej heller i dessa fall den förmån, arrendatorn må hafva egt i optionsrätten, böra, då i öfrigt föreskrifna vilkor fullgjorts, vara förverkad, utan kunna öfverflyttas på den nye arrendatorn till fördel för dem, hvilka i allt fall torde under vanliga förhållanden hafva fått vidkännas förluster genom arrendatorns obestånd. På grund häraf har Riksdagen funnit ett tillägg i det sålunda autydda syftet böra göras till det af Eders Kongl. Maj:ts föreslagna stadgandet angående optionsrätten.

I afseende å den ersättning för öfverbyggnad, som kan ifrågakomma då arrendator enligt arrendekontrakt, som afslutats före utfärdandet af 1882 års grunder för domänförvaltningen, har fordran för verkställd öfverbyggnad, har Riksdagen icke haft något att erinra mot att, såsom Eders Kongl. Maj:t föreslagit, Eders Kongl. Maj:t bemyndigas att för sådant fall förskjuta erforderliga medel att sedermera af Riksdagen efter anmälan ersättas.

Då emellertid ersättning för öfverbyggnad först vid af- och tillträdessynen emellan afgående och tillträdande arrendator kan till siffran bestämmas, och ersättningsbeloppet således icke kan vara känt vid det långt derförut uppgjorda nya kontraktets upprättande, har inom Riksdagen uppmärksamheten fästs å svårigheten att, vid arrendeaftalets uppgörande, meddela föreskrifter angående ersättningens utbetalande, hvilken svårighet ytterligare torde ökas, derest domänstyrelsen i hvarje fall skulle nödgas underställa frågan Eders Kongl. Maj:ts pröfning. På det Eders Kongl. Maj:t må blifva i tillfälle att på tjenligaste sätt ordna denna angelägenhet, har Riksdagen därför trott sig böra bemyndiga Eders Kongl. Maj:t att förskjuta de för dylik ersättning erforderliga medel, utan att vid sådant bemyndigande fästa det vilkor, att framställning i hvarje fall bör af domänstyrelsen hos Eders Kongl. Maj:t göras; och har Riksdagen så mycket mindre ansett något hinder böra möta för Eders Kongl. Maj:t att anbefalla statskontoret att på requisition af domänstyrelsen utbetala de för omförmälda ersättingars gäldande erforderliga belopp, som ersättningsbeloppets utgående alltid är beroende på synerätts laga kraftvunna utslag.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt har Riksdagen *dels* medgifvit

1:o) att arrendatorerne af kronans utarrenderade egendomar må å arrendeafgiften för sistförflutna arrendeår åtnjuta eftergift med tio procent, att afdragas å den del af arrendebeloppet, som ännu må vara obetald, eller, der arrendeafgiften blifvit till fullo gulden, uppbäras kontant, att afkortas å 1886 års arrendemedel; dock att från åtnjutande af denna eftergift undantagas innehafvarne af följande arrenden, nemligen:

arrenden, hvarom kontrakten upprättats efter 1884 års början;

arrenden af skog och fiske samt andra till jordbruksegendom icke hänförliga, särskildt utarrenderade lägenheter och förmåner, såsom fisken, qvarnar, sågar, hus och tomter m. m.;

arrenden af de för skogsväsendets räkning utarrenderade egendomarne;

arrenden, bestämda i persedlar, att utgöras in natura eller lösas efter löpande årets markegång eller femårigt medelpris;

arrenden af Malmö och Kristianstads hospital förut tillhöriga hemman och lägenheter;

arrendena af Eldgarns kronoäng i Stockholms län samt af indragna pipareboställena $\frac{1}{16}$ mantal Brännårby i Södermanlands län, $\frac{1}{4}$ mantal Lilla Holgryte i Jönköpings län och $\frac{1}{4}$ mantal Gräsöna i Skaraborgs län;

arrenden, hvilka redovisas till indelningshafvare på gammal stat; samt andra arrenden, hvilka icke ingå omedelbarligen till statsverket;

2:o) att, med enahanda undantag, som omförmäلتs i föregående punkt, kronans nuvarande arrendatorer må ega att, der de så önska, uppsäga sina arrenden till upphörande den 14 Mars 1889, med iakttagande härvid,

att uppsägningen skall göras skriftligen hos Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet inom två månader, efter det af Eders Kongl. Maj:t utfärdad kungörelse i ämnet blifvit i församlingens kyrka uppläst, och åtföljas af arrendelöftsmännens förklaring att de, oberoende af att arrendet sålunda kommer att afträdas tidigare, än arrendeaftalet bestämmer, vidblifva sin borgen för fullgörande af de arrendatorn åliggande förbindelser;

samt att arrendator, hvilken begagnar den medgifna uppsägningsrätten, icke må vid den arrenderade egendomens utbudande på nytt arrende åtnjuta vare sig optionsrätt, äfven om sådan varit honom genom arrendekontraktet tillförsäkrad, eller den nu i 7:de punkten af gällande grunder för förvaltningen af kronans domäner stadgade rätt för arrendator, som väl brukat egendomen, att efter arrendets utbudande öfvertaga detsamma emot erläggande af högsta erbjudna arrendeafgift;

börande de egendomar, hvilka på sådant sätt blifva arrendelediga, utbudas å auktion till förnyadt arrende på förut gällande arrendevilkor under den återstående arrendetiden;

dels beslutat att de i 7 och 8 punkterna af kongl. kungörelsen den 10 november 1882 meddelade bestämmelser rörande förvaltningen af kronans jordbruksdomäner skola utbytas mot följande stadganden:

sjunde punkten:

Sedan arrendevilkoren blifvit af domänstyrelsen fastställda, skall, derest förre arrendatorn enligt äldre kontrakt är berättigad till options-

rätt eller innehaft arrendet så lång tid, att denna tillsammans med återstående delen af arrendetiden uppgår till fem år, och han egendomen väl brukat, hvilket tillhör domänstyrelsen att efter derom vid arrendeuppskattningen och af Kongl. Maj:ts befallningshafvande afgifna yttranden pröfva, arrendet, innan detsamma offentligen utbjudes, till det fastställda arrendevärdet hembjudas förre arrendatorn eller, i händelse han med döden afgått, hans enka och barn; börande i senare fallet, derest arrendatorn efterlemnad både enka och barn eller flera barn, dessa föreläggas att, om de vilja arrendet gemensamt bibehålla, till handhafvande för deras räkning af egendomens skötsel anmäla lämplig person.

Har under de sista fem arrendeåren arrendators sterbhusdelegare efter medgifvande af domänstyrelsen fått öfvertaga arrendet, eller har under samma tid med domänstyrelsens tillstånd arrendator å barn eller måg öfverlätit arrenderätten, eger vid nya utarrenderingen den, som på sådant sätt blifvit innehafvare af arrenderätten, för åtnjutande af optionsrätt räkna sig till godo den tid, hvarunder företrädaren varit i besittning af arrendet.

Har arrenderätt öfverlåtits på arrendators löftesmän för arrendet eller öfvergått till i konkurs försatt arrendators konkursbo eller blifvit af konkursförvaltningen försåld, må, derest arrendatorn uppfyllt de för optionsrätts åtnjutande föreskrifna villkor, löftesmännen, konkursboet eller den, till hvilken arrenderätten blifvit af konkursförvaltningen försåld, ega optionsrätt vid egendomens förnyade utarrendering, oaktadt löftesmännen, konkursboet eller öfverlätelsetagaren då icke innehaft arrendet i så lång tid, att denna tillsammans med återstående delen af arrendetiden uppgår till fem år, dock, då arrendet öfvergått till arrende-löftesmän eller arrendators konkursbo, med enahanda förbehåll beträffande viss persons anställande för egendomens skötsel, som här ofvan gjorts i afseende å arrendets öfvertagande af arrendators enka och barn.

Göres ej inom förelagd tid anmälan om arrendets öfvertagande eller varder ej, då, enligt hvad här ofvan stadgats, viss person skall anställas för egendomens skötsel, härtill inom sådan tid anmäld person, som af domänstyrelsen godkännes, anses optionsrätten förfallen, och varde i sådant fall eller då optionsrätt ej eger rum, efter kungörelse, som skall innefatta egendomsbeskrifning, underrättelse om arrendevilkoren och det arrendevärde, domänstyrelsen ansett egendom böra betinga, samt öfriga nödiga anvisningar, arrendet utbjudet å offentlig auktion, hvilken förrättas samtidigt hos Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet och å plats i orten, som af Kongl. Maj:ts befallnings-

hafvande bestämmes, af kronfogden eller annan af Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordnad kronobetjent.

Före auktionen må jemväl skriftliga förseglade anbud ingifvas till Kongl. Maj:ts befallningshafvande, hvilka anbud, sedan det muntliga utropet blifvit med klubbslag afslutadt, öppnas och jemte de erhållna muntliga anbuden underställas domänstyrelsens pröfning; egande styrelsen till arrendator antaga den högstbjudande, som för sitt anbud stält godkänd säkerhet, der anmärkning emot hans fräjd icke förekommit och han icke förverkat arrenderätt till kronoegendom under sådana omständigheter, att styrelsen finner honom till arrendator olämplig. Är antagligt anbud, motsvarande minst det åsatta arrendevärdet, icke afgifvet, bör arrendet å ny auktion utbjudas.

På styrelsen ankomme derefter att, med iakttagande af ofvan stadgade vilkor i afseende å säkerheten samt arrendatorns person och fräjd, arrendet åt den vid senare auktionen högstbjudande upplåta eller, i händelse antagligt anbud dervid icke erhållits, om egendomens skötsel tills vidare efter omständigheterna förordna.

Ej må någon klaga deröfver, att hans anbud ej antagits.

åttonde punkten:

Vid utarrendering i här ofvan stadgade ordning skall bland arrendevilkoren intagas det uttryckliga förbehåll, att, derest efter arrendetidens utgång egendomen i sin helhet eller till någon del ej vidare kommer att utarrenderas eller vederbörande embetsmyndighet skulle finna lämpligt att egendomen eller en del deraf under ett arrende med annan egendom upplåta, arrendatorn då icke eger att för den honom eljest tillkommande optionsrätt af kronan fordra eller erhålla någon ersättning;

dels förklarar, att der ersättning, hvartill nuvarande arrendator af kronan tillhörig egendom enligt de för hans arrende gällande föreskrifter kan finnas berättigad för verkställd öfverbyggnad, finnes böra af kronan gäldas, härför erforderligt belopp må af tillgängliga medel förskjutas, att sedermera anmälas hos Riksdagen till ersättande.

Stockholm den 5 juli 1887.

Med undersätlig vörndnad:
